

Förstudie – kvalitetssäkring av recirkulerade material

Slutsats

Det finns överlag en positiv syn på ökad recirkulering av byggnadsmaterial i branschen, men det saknas underlag för kravställning och logistiska lösningar för att möjliggöra återanvändning i större skala. I förstudien föreslås att ett kravställningsunderlag för kvalitetssäkring av återanvändbart material bör utredas vidare. Olika bedömningsnivåer på en skala från låga till höga kvalitetskrav skulle kunna vara ett sätt att skapa ett underlag. I arbetet med förstudien identifieras även glappet mellan utbud och efterfrågan på återanvändbart material som något som bör utredas vidare. Ett förslag till åtgärd är ett upprättande av en branschgemensam marknadsplats, vilket fick ett positivt gensvar bland tillfrågade branschföretag i enkätstudien. Marknadsplatsen minskar däremot inte den stora risk man idag tar vid återanvändning av byggmaterial, eftersom lagstiftningen inom området inte har följt med i utvecklingen. Man bör därför utreda vilka styrmedel som behöver utvecklas på nationell nivå för att ställa om från linjära till cirkulära materialflöden, samt hur byggbranschen genom Byggindustrierna kan driva frågan om kvalitetssäkring vidare.

Resultat

Enkäten visade att över 90 % av tillfrågade beställare, byggföretag och tillverkare har med i sitt hållbarhetsarbete att i framtiden öka användningen av recirkulerat material, men betydligt färre har i nuläget använt sig av, eller ställt krav på användande av, recirkulerat byggmaterial. Kvalitetssäkringen verkar till största del utföras av återvinningsföretagen. Beställare och byggföretag har varierande kunskap om vilka krav som bör ställas på materialen. Det finns i nuläget inga harmoniserade standarder för kvalitetssäkring och den juridiska ansvarsfördelningen för återanvänt material i nybyggnationer är oklar, vilket framträder som ett av de stora hindren för branschen. Referensgruppen konstaterade att förutom de krav som ställs på nyproducerat material borde återanvänt material även ha krav på acceptabelt innehåll av kemiska ämnen och återstående teknisk livslängd. SIS och Byggföretagen bedömdes som lämpliga att driva frågan med harmoniserade standarder vidare. Det blir svårt för byggbranschen i Sverige att ensamma genomföra omställningen från linjära till cirkulära materialflöden. Lagförändringar och styrmedel krävs för att branschen ska våga recirkulera material och satsa på att utveckla kvalitetssäkringen.

Syfte

Syftet med förstudien var att ta fram en nulägesbeskrivning för hur branschen ser på användning av recirkulerat material i nyproduktion, att undersöka hur man utför kvalitetssäkring och att identifiera vilka krav som behöver ställas på recirkulerat material. I förstudien föreslås även hur arbetet med kvalitetssäkringen kan drivas

vidare och hur samverkan inom byggbranschen kan se ut för att åstadkomma detta. Arbetet inleddes med en litteraturstudie som följdes upp av en enkät till branschföretag och organisationer. Slutligen genomfördes en workshop för mer djupgående diskussioner med en referensgrupp av personer med kunskap om recirkulering av byggmaterial.

Bakgrund

Det pågår i nuläget en stor omställning inom bygg- och anläggningssektorn för att nå upp till nationella och internationella mål för hållbar utveckling. En av nyckelfaktorerna i ”Färdplan för fossilfri konkurrenskraft Bygg- och anläggningssektorn”, som 74 organisationer inom branschen ställt sig bakom, är utvecklingen från linjära till cirkulära materialflöden. Men trots stora ambitioner sker i stort sett all nybyggnation i Sverige i nuläget utifrån linjära materialflöden med nyproducerade material från jungfrulig råvara. För att aktörer ska våga använda sig av recirkulerade byggmaterial krävs ett förbättrade metoder för att säkerställa kvaliteten.

Nyckelord: kvalitetssäkring, kravställningsunderlag, recirkulering, materialrecirkulering, cirkulering, byggmaterial, återanvändning, återbruk, återvinning, nybyggnation, standard, branschgemensam marknadsplats.

